POVIJEST: Članak iz općinskog lista”Kaštela” objavljen 1970. godine

PRVA AMATERSKA GLAZBA U HRVATSKOJ

Donjokaštelanska limena (duhačka) glazba «Sloboda» godine 1952. proslavila je stotu obljetnicu – značajan jubilej svog postojanja. Naime 1852. u Kaštelima, usprkos tolomaških smicalica, odjeknuli su prvi zvuci «Hrvatske glazbe» budilicom »Još Hrvatska ni propala dok mi živimo…« podižući duh naroda, ugnjetene nacije Hrvata, prkoseći tolomašima i ujedno nagovještavajući crno – žutoj monarhiji buđenje jednog potlačenog naroda. Ovo je bio događaj za Kaštela, pa se spontano za glazbom formirala duga povorka staraca i muževa, mladića i djevojaka, žena i djece, izražavajući time svoju nacionalnu svijest. Nesumnjivo da je glazba dala nove, svježe snage i nove poticaje za odlučnu borbu u oslobođenju svoje domovine.

Glazbala su bila nabavljena sredstvima koje je pridonio puk Donjih Kaštela. A glazbari su također bili iz sva tri mjesta: Starog, Novog i Štafilića.

Prvi glazbari su bili: iz Kaštel Štafilića: Niko Ćipiko pok. Zane i Šime Šantić, iz Kaštel Novog: Jakov Vuletin pok. Damjana, Ivan Vuletin pok. Dispense, Marko Cipiko pok. Đulija, Zane Vuletin pok. Ivana i Ivan Vuletin pok. Ante, iz Kaštel Starog: Lovre i Ivan Paić, braća Vicenco i Ivan Tonković, te Ilija Tranfić. Učitelj im je bio čeh Krasnik, a izdržavali su ga sami glazbari.

Ova glazba se održala punih 25. Godina, a onda je 1883. Utemeljena nova glazba i to «Poljodjelska glazba» a zatim «Hrvatska glazba» (pravaška).

Poradi neprestanih smetnji od strane ondašnjih Austrougarskih vlasti, koja je uvidjela opasnost o buđenju narodne svijesti, kao i iseljenjem mnogih Kaštelanaca u Ameriku, ove glazbe su prestale djelovati.

Međutim, Kaštelanac po rodu glazben i u nastalom gibanju nacionalih težnji za oslobođenjem, ponovno su utemeljene dvije glazbe i to «Glazba hrvatskog sokola» u K. Starom i «Glazbarski sklad» u K. Novom, koje su djelovale sve do početka prvog svjetskog rata. Nakon završetka rata već 1918. i 1919. u Kaštelima se opet osnivanju glazbe i to ovaj put tri, po jedna u svakom od tri donjokaštelanska mjesta, «Glazba Svačić» u K. Starom, «Glazbarski sklad» u K. Novom i «Glazba Bijać» u K. Štafiliću koje su djelovale sve do početka drugog svjetskog rata.

Odmah po oslobođenju organizira se glazba «Sloboda» u koju su stupili glazbari iz sva tri mjesta u tako nastavili glazbenu i slobodarsku tradiciju Kaštela.

Glazba «Sloboda» nastupila je prvi put 1946. i od tada ova glazba počima svoj zavidan uspjeh.

Godine 1958. I 1959. glazba «Sloboda» posjećuje graditelje auto-puta Bratstvo – jedinstvo, obilazi mnoge brigade uzduž gradilišta, kojom je prilikom održano više od dvadeset koncerata.

Danas dvoranu ovog uzornog društva rese mnoge diplome, pohvale i pokali sa mnogih natjecanja i festivala. Sve su to draga priznanja, ali nadasve taj kolektiv mora biti ponosan na jedan živi pokal, na jednu živu diplomu, a to je odgoj i spremanje mladih glazbara, koji će nastaviti glazbeno nasljeđe svojih otaca.

Ova glazba već godinama slovi kao najbolja, kao najvrsnija amaterska limena glazba u SR Hrvatskoj, što potvrđuju toliki uspjesi postignuti tijekom ovih 25. godina.

Učestvujući na svim mogućim festivalima, mjesnim, općinskim i pokrajinskim, u Sinju, Splitu, Šibeniku, te u drugim mjestima i na svim festivalima, redovito je zauzimano prvo mjesto.

U razdoblju od 1957. do 1968. održano je pet republičkih festivala i to u: Karlovcu, Zagrebu, Senju, Rijeci i Čakovcu. Na svim tim festivalima glazba «Sloboda» u osjetljivoj konkurenciji zauzima prvo mjesto, dok jedino u Karlovcu to prvo mjesto dijeli skupa s glazbom «Braća Kavurić» iz Zagreba.

Među tolikim glazbama koje su učestovale na ovim festivalima kao što su glazbe iz Rijeke, Opatije, Šibenika, Senja, Metkovića, Ludbrega, Duge Rese, ZET iz Zagreba, Vinkovaca itd., jedino je donjokaštelanska glaza učestvovala na svim festivalima, uz glazbu «Braće Kavurić» i Glazbe iz Varaždina.

Godine 1969. održan je festival općine Split kojem je bio domaćin Glazba Kaštela. Na ovom festivalu učestovale su glazbe iz K. Sućurca, K. Lukšića, Klis – Kose, Žrnovnice i Podstrane. I na tom festivalu donjokaštelanska zauzima prvo mjesto i nagradu od 10.000,00 dinara.

Veoma značajan uspjeh je postignut na međunarodnom festivalu u Fürstenfeld u Austriji i na kojem su učestvovale vrsne glazbe iz Austrije, Njemačke, Francuske, Italije, Švicarske, Belgije i Danske. Dakle po samim učesnicima ovog festivala, iz toliko europskih zemalja, jasno nam dokazuje da je ovaj festival nesumljivo na visokoj razini umjetničke vrijednosti.

Glazba Sloboda Donja Kaštela u Kolinu 1969. godine

Pa ipak, i u tom, nazovimo, elitom natjecanju najspremnijih glazbi iz osam zemalja Europe, Glazba Donjih Kaštela zauzima prvo mjesto. Treba istaknuti da se na tom festivalu uspjeh glazbi svrstava po stupnjevima i to: niži, srednji i viši stupanj, te umjetnički stupanj, kojom se ocjenjuje uistinu one glazbe koje u svemu pruže potpunu umjetničku vrijednost, a te su rijetke. Ipak, od mogućih 72 poena koja su potrebna za tu laskavu ocijenu, glazba «Sloboda» je dobila svih 72 poena i tako na ovom vrijednom festivalu zauzela prvo mjesto.

Ako ovoj činjenici dodamo da je u Fürstenfeldu do tada održano 102. Festivala i da je na tom festivalu tek prvi put jedna glazba ocjenjena tom najvišom ocjenom, umjetničkim stupnjem, onda je time taj uspjeh daleko veći, što i zadovoljstvo i ponos kako samih glazbara tako i svih nas, Kaštelana.

Na žalost, malo tko to u Kaštelima zna, i malo tko to cijeni, a trebalo bi da o tom i takvom uspjehu i «pivci pivaju» jer ruku na prsi, to je veliki i zavidan uspjeh. Jer u 102. Festivala, što znači možda u 200. godina se taj festival održava, eto u povijesti tog festivala, po prvi put se dodjeljuje jedna takva ocjena, i to baš Glazbi iz Kaštela.

U ovom moramo spomenuti da je na tom festivalu mo Kuzmanić od mogućih 10. poena pobrao svih 10, a žiri su sačinjavali članovi iz Austrije, Njemačke i Švicarske.

Ovaj uspjeh je uvjetovao da je Glazba primila mnogo poziva za održavanje koncerata i koji su održani uz najlaskavija priznanja, i to, ne zaboravimo, u jednoj zemlji s visokom glazbenom kulturom.

Godine 1969. na međunarodnom festivalu VII Kmochov Kolin u gradu Kolinu (ČSSR), uz učestvovanje glazbu iz same Čehoslovačke, te iz Austrije i drugih europskih zemalja, glazba «Sloboda» dobiva nekoliko diploma, pokala i bistu Velikog Prokopa.

Još bi htjeli spomenuti, da su kao gosti glazbe «Sloboda» održali koncerte u Kaštelima glazba «Braće Kavurić» iz Zagreba i glazba Okresny Osvetovy Dum iz Kolina (ČSSR).

Upravo prije godinu dana na svečanoj sjednici općine Split, koja je održana u čast oslobođenju grada, donjokaštelskoj glazbi je uručena i nagrada Splita, što je i to prvi put, da jedno amatersko društvo dobija nagradu grada Splita.

I da zaključimo. Nesumljivo, zavidni su to uspjesi koji nisu došli sami od sebe, već su postignuti velikim odricanjem i samoprijegorom, velikom ljubavi do glazbe i rodnih Kaštela. Poželjeti je samo da mlađi nastave tradiciju svojih otaca.

Iz lista “Kaštela”, svibanj 1970

T. Antunović

Nastavak sa str. 5

ko vinograda. Mi smo pobjegli u Gomilicu i usput, kroz Lukšić i Kambelovac, vikali neka svak dođe na Giričić gledat prvu »međunarodnu« utakmicu između Kaštelana i Trogirana, jer zbog vječnog prestiža smatrali smo se za dva naroda. Pobjedili smo Trogirane sa 9:2 i u našoj svlačionici »ispod smokve« bilo je veliko slavlje, a gomiličko grožđe je platilo ceh tog veselja.

Bućan: Kako je došlo do prve igre za »Hajduk«?

Rodin: Moram vam reći da je svega godinu dana nakon »Ferijalnog kluba« u Donjim Kaštelima u Kaštel Lukšiću bio osnovan »Ostrog«, ali ti klubovi nisu redovito nastupali. Tek nakon prvog svjetskog rata, kada sam se s roditeljima preselio u Split, u Donjim Kaštelima je osnovan novi klub »Vuk« i ugovorena je utakmica protiv »Hajduka« u Splitu. Moje kolege iz Kaštela zamolili su me da i ja nastupim za Kaštelane. Rado sam prihvatio i 27-1-1919. zaigrao sam u »Vuku« protiv »Hajduka«, koji nas je pobjedio minimalnim rezultatom od 3:1. To je bila moja prva i ujedno posljednja igra protiv »Hajduka«, jer sam tada zapažen kao zreo igrač i pozvan da pristupim »bijelima«, što sam prihvatio i postao stalni igrač »Hajdukove« momčadi.

Bućan: Kada ste prvi put nastupili za »Hajduk« u nekom važnijem susretu?

Rodin: U Splitu 2. i 3.-VIII-1919. protiv beogradskog BSK-a i pobjedili smo u oba dana, a posljednji put sam nastupio u Zagrebu protiv »Concordije«. Radi polaganja carinskih ispita neko vrijeme sam živio u Beogradu i 75. puta nastupio za BSK, uključujući dva gostovanja u Bugarskoj i jednom u Grčkoj. Nekoliko mjeseci 1923. boravio sam u Češkoj i nastupio za tada čuvenu praišku »Slaviju« kao prvi »Hajdukovac u jednoj stranoj momčadi. Sa »Slavijom« sam gostovao u Carigradu i Bukureštu, a nakon toga »Hajduk« me pozvao da se vratim u Split. Sa »Hajdukom« sam gostovao u Tunisu, Alžiru, dva puta na Malti, u Egiptu, Austriji i Francuskoj.

Bućan: I na kraju, recite nam kada ste prvi put nastupili u državnom dresu?

Rodin: Bilo je to 10-II-1924. a i Mijo Kurir bili smo prvi »Hajdukovci« koji su nastupili za nogometnu reprezentaciju Jugoslavije. U državnom dresu igrao sam protiv Rumunjske, Austrije i Češke, a na Olimpijadi u Parizu 1924. protiv reprezentacije Urugvaja.

Neven Bućan

Prva amaterska glazba u Hrvatskoj

Donjakaštelanska limena (duhačka) glazba »Sloboda« godine 1952. proslavila je stotu obljetnicu - značajan jubilej svog postojanja. Nalme 1852. u Kaštelima, uprkos tolomaških smicalica, odjeknuli su prvi zvuci »Hrvatske glazbe« budućom: »Još Hrvatska ni propala dok mi živimo . . .« podižući duh naroda, ugnjetene nacije Hrvata, prkoseći tolomašima i ujedno nagovještavajući crno - žutoj monarhiji buđenje jednog potlačenog naroda. Ovo je bio događaj za Kaštela, pa se spontano za glazbom formirala duga povorka staraca i muževa, mladića i djevojaka, žena i djece, izražavajući time svoju nacionalnu svijest. Nesumljivo da je glazba dala nove, sviježe snage i nove poticaje za odlučnu borbu u oslobođenju svoje domovine.

Glazbala su bila nabavljena sredstvima koje je pridonio puk Donjih Kaštela, a glazbari su također bili iz sva tri mjesta: Starog, Novog i Stafilića.

Prvi glazbari su bili: iz Kaštel Stafilića: Niko Cipiko pok. Zane i Šime Santić, iz Kaštel Novog: Jakov Vuletin pok. Damjana, Ivan Vuletin pok. Dispense, Marko Cipiko pok. Đulija, Zane Vuletin pok. Ivana i Ivan Vuletin pok. Ante, iz Kaštel Starog: Lovre i Ivan Palić, braća Vicenco i Ivan Tonković, te Ilija Tranfić. Učitelj im je bio čeh Krasnik, a izdržavali su ga sami glazbari.

Ova glazba se održala punih 25. godina, a onda je 1883. utemeljena nova glazba i to »Poljodjelska glazba«, a zatim »Hrvatska glazba« (pravaška).

Poradi neprestanih smjetnji od strane ondašnjih Austro-ugarskih vlasti, koja je uvidjela opasnost u buđenju narodne svijesti, kao i iseljenjem mnogih Kaštelanaca u Ameriku, ove glazbe su prestale djelovati.

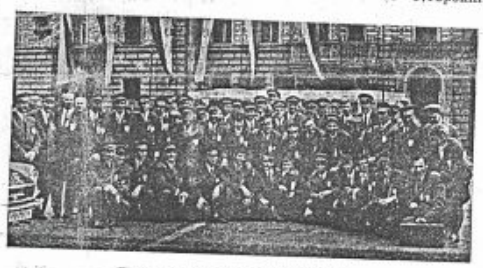
Međutim Kaštelanac po prirodi glazben i u nastalom gibanju nacionalnih težnji za oslobođenjem, ponovo su utemeljene dvije glazbe i to: »Glazba hrvatskog sokola« u K. Starom i »Glazbarski sklad« u K. Novom, koje su djelovale sve do početka prvog svjetskog rata. Nakon završetka rata već 1918. i 1919. u Kaštelima se opet osnivaju glazbe i to ovaj put tri, po jedna u svakom od tri donjokaštelanska mjesta. Glazba »Svačić« u K. Starom, »Glazbarski sklad« u K. Novom i »Glazba Bijač« u K. Stafiliću, koje su djelovale sve do početka drugog svjetskog rata.

Odmah po oslobođenja organizira se glazba »Sloboda« u koju su stupili glazbari iz sva tri mjesta i tako nastavila glazbenu i slobodarsku tradiciju Kaštela.

Glazba »Sloboda« nastupila je prvi put 1946. i od tada ova glazba počima svoj zavidan uspjeh.

Godine 1958. i 1959. glazba »Sloboda« posjećuje graditelje auto-puta Bratstvo - jedinstvo, obilazi mnoge brigade uzduž gradilišta, kojom je prilikom održano više od dvadeset koncerata.

Danas dvoranu ovog uzornog društva resi mnoge diplome, pohvale i pokali s mnogih natjecanja i festivala. Sve su to draga priznanja, ali nadasve taj kolektiv mora biti ponosan na jedan živi pokal, na jednu živu diplomu, a to je odgoj i

Glazba »Sloboda« Donja Kaštela

spremanje mladih glazbara, koji će nastavi glasbeno nasljeđe svojih otaca.

Ova glazba već godinama slovi kao najbolja, kao najvrsnija amaterska limena glazba u SR Hrvatskoj, što potvrđuju toliki uspjesi postignuti tijekom ovih 25. godina.

Učestvujući na svim mogućim festivalima, mjesnim, općinskim i pokrajinskim, u Sinju, Splitu, Šibeniku, te u drugim mjestima i na svim festivalima, redovito je zauzimano prvo mjesto.

U razdoblju od 1957. do 1968. održano je pet republičkih festivalo i to u: Karlovcu, Zagrebu, Senju, Rijeci i Čakovcu. Na svim tim festivalima glazba »Sloboda« u osjetljivoj konkurenciji zauzima prvo mjesto, dok jedino u Karlovcu to prvo mjesto dijeli skupa s glazbom »Braća Kavurić« iz Zagreba.

Među tolikom glazbama koje su učestvovale na ovim festivalima kao što su glazbe iz Rijeke, Opatije, Šibenika, Senja, Metkovića, Ludbrega, Duge Rese, ZET iz Zagreba, Vinkovaca itd., jedino je donjokaštelanska glazba učestvovala na svim festivalima, uz glazbu »Braća Kavurić« i Glazbe iz Varaždina.

Godine 1969. održan je festival općine Split na općinskog festivala, kojem je bio domaćim Glazba Kaštela. Na ovom festivalu učestvovale su glazbe iz K. Sućurca, K. Lukšića, Klis-Kose, Žrnovnice i Podstrane. I na tom festivalu donjokaštelanska glazba zauzima prvo mjesto i nagradu od 10.000,00 dinara.

Veoma značajan uspjeh je postignut na međunarodnom festivalu u Fürstenfeld u Austirji i na kojem su učestvovale vrsne glazbe iz Austrije, Njemačke, Francuske, Italije, Švicarske, Belgije i Danske. Dakle po samim učesnicima ovog festivala, iz toliko evropskih

Nastavak na str. 7

Nastavak sa str. 6

na glazba ocijenjena tom najvišom ocjenom, umjetničkim stupnjem, onda je time taj uspjeh daleko veći, što i zadovoljstvo i ponos kako samih glazbara tako i svih nas, Kaštelanaca.

Na žalost, malo tko to u Kaštelima zna, i malo tko to cijeni, a trebalo bi da o tom i takvom uspjehu i »pivci pivaju«, jer ruku na prsi, to je veliki i zavidan uspjeh. Jer u 102. festivala, što znači možda u 200. godina se taj festival održava, eto u povijesti tog festivala, po prvi put se dodjeljuje jedna takva ocjena, i to baš Glasbi iz Kaštela.

Uz ovom moramo spomenuti da je na tom festivalu Mo Kuzmanić od mogućih 10. poena pobrao svih 10, a žirij su sačinjavali članovi iz Austrije, Njemačke i Švicarske.

Ovaj uspjeh je uvjetovao da je Glazba primila mnogo poziva za održavanje koncerata i koji su održani uz najlaskavija priznanja, i to, nezaboravimo, u jednoj zemlji s visokom glazbenom kulturom.

Godine 1969. na međunarodnom festivalu, na tzv. VII Kmochov Kolin u gradu Kolinu (CSSR), uz učestvovanje desetak glazbi iz same Čehoslovačke, te iz Austrije i drugih evropskih zemalja, glazba »Sloboda« dobiva nekoliko diploma, pokala i bistu Velikog Prokopa.

Još bi htjeli spomenuti, da su kao gosti glazbe »Sloboda« održali koncerte u Kaštelima glazba »Braća Kavurić« iz Zagreba i glazba Okresny Osvetovy Dum iz Kolina (CSSR).

Upravo prije godinu dana, na svečanoj sjednici općine Split, koja je održana u čast oslobođenja grada, donjokaštelanskoj glazbi je uručena i nagrada Splita, što je i to prvi put, da jedno amatersko društvo dobija nagradu grada Splita.

I, da zaključimo. Nesumljivo, zavidni su to uspjesi, koji nisu došli sami od sebe, već su postignuti velikim odricanjem i samoprijegorom, velikom ljubavi do glazbe i do rodnih Kaštela. Poželjeti je samo, da mladi nastave tradiciju svojih otaca.

T. Antunović